

בית

מרן

ערש"ק
יב' באייר תשע"ה
פרשת השבוע:
אמור
מספריו: וכתביו הלויים
(יחזקאל פד')

עלון מס' 162

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זינג



הרב המקדים: הר"ג רבי יעקב זכור שליט"א
הרב בית הדין הגדול.

שיעורו השבועי

של מרן הראשון לציון הגאון הגדול
רבינו יצחק יוסף שליט"א
נשיא בית הדין הרבני הגדול

כותב השיעור: הר"ג רבי יצחק לוי שליט"א
רבה הראשי של חדר נשר

העיר	הדלקת נרות	צאת שבת	דבינו תם
ירושלים	19:01	19:53	20:44
תל אביב	18:59	19:51	20:41
חיפה	19:01	19:53	20:44
באר שבע	18:59	19:51	20:42

השבוע
זכות עלון
"בית מרן" מוקדש:
לעילוי נשמת
רחל בת פרטונה

לכל המשתתפים שמתעניין ב"בית מרן" יחידה בבית
לחבריה ולחבריה שלימה או לחבריה לעילוי נשמות

חייגו: *5290

קו הילכות "בית מרן"
התנסו 24 שעות
לכל שאלה פנימי ספירת העומר
חייגו: *5293 *שלוחה 1

תוכן העניינים:

עמ' 4-1
השיעור השבועי
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א

עמ' 5
פרשת אמור
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א

עמ' 5
לאורם נלך
בעל "הנודע ביהודה"

עמ' 6
משפטי ישראל
הרב ישראל לורי שליט"א

עמ' 7
חינוך הילדים
הרב אברהם ברזילאי שליט"א

עמ' 7
לחיות עם האמונה
הר"ג רבי י. ישראל לוגסי שליט"א

הלכות ספירת העומר

אם מועיל בספירת העומר דין שומע כעונה, או שצריך שכל אחד יספור לעצמו. אם שומע כעונה תורת דיבור עליו, או תורת שמיעה, והנפקא מינה בזה. אם עדיף שהשליח צבור יספור בקול רם לפני הצבור. אם מצוות דרבנן צריכות כוונה

ספירה לכל אחד

א. מרן השלחן ערוך כותב בתחילת הלכות ספירת העומר (סימן תפט סעיף א): מצוה על אחד לספור לעצמו. המקור לזה הוא מהברייתא במסכת מנחות (ס:ה): "וספרתם לכם", שתהא ספירה לכל אחד ואחד. לאפוקי ספירת שמיטין ויובלות שנאמר "וספרת לך", שספירה זו מסורה לבית הדין הגדול, ולא על כל אחד ואחד. אבל ספירת העומר היא מצוה על כל אחד, יתכן כמו שבארבעת המינים צריך שיהיה לכל אחד משלו, שנאמר ולקחתם "לכם", משלכם (סוכה כז:), כך בספירת העומר שנאמר וספרתם "לכם", משלכם, שכל אחד יספור לעצמו.

שומע כעונה בספירת העומר

ב. המגן אברהם (סימן תפט סק"ב) נסתפק, אם בספירת העומר מועיל לשמוע מהשליח צבור ולצאת ידי חובה מדין שומע כעונה, או שצריך שיספור בעצמו דוקא. ואמנם בבית יוסף הביא בשם תשובת הרשב"א (סימן תנח), ששליח צבור יכול להוציא את הצבור אם הם רוצים לצאת ידי חובה על ידו. אבל מי שיעיין היטב בדברי הרשב"א יראה שהוא מדבר על ברכת הספירה, כלומר ששליח צבור מברך והוא מכוין לצאת ידי חובה בברכתו, ואחר כך סופר בעצמו. אבל השאלה אם יכול להוציא אותו ידי חובה בספירה עצמה. החק יעקב (סי' תפט סק"ד) מביא לשון ספר האגודה (מנחות סימן לב): "וספרתם לכם", שתהא ספירה לכל אחד ואחד, ולא שליח ציבור בשביל כולם. מפורש בדבריו שלא מועיל דין שומע כעונה בספירת העומר, אלא כל אחד ואחד צריך לספור בעצמו. ואמנם בכל התורה יש לנו דין "שומע כעונה", בקידוש, בהבדלה

1 היום אין לנו מצוה לספור שמיטין ויובלות, גם לא יוד-עים במדויק את חשבון הספירה.

ובקריאת המגילה וכדומה, אבל ספירת העומר דינה שונה.

שומע כעונה אם תורת דיבור עליו או תורת שמיעה

ג. לכאורה דין שומע כעונה בספירת העומר, תלוי במחלוקת רש"י (סוכה לח: ד"ה הוא אומר ברוך) והתוספות (שם ד"ה שמע, ובברכות כא: ד"ה עד) בענין מי שעומד בתפלת העמידה, ושומע שהשליח צבור הגיע לקדיש וקדושה², כולם יודעים שאסור לענות קדיש וקדושה באמצע תפלת העמידה³, האם יכול לשתוק ולשמוע מהשליח צבור⁴ ויחשב לו כדין שומע כעונה? רש"י אומר שישתוק ויכוין לצאת מהשליח צבור, ואילו רבינו תם ור"י בעלי התוספות חולקים, כי אם ישתוק ויכוין לצאת ידי חובה בשמיעתו, הרי זה הפסק באמצע תפלת העמידה, ולכן ימשיך בתפלתו. הטור (ס"ס קד) פסק כדברי התוספות שלא יפסיק, ומרן השלחן ערוך (סימן קד סעיף ז) פסק כרש"י שישתוק ויכוין למה שאומר השליח צבור ויהא כעונה. שורש המחלוקת ביניהם הוא במה שיש לחקור בגדר שומע כעונה, אם תורת דיבור עליו או תורת שמיעה, דעת התוספות

2 הדבר מצוי שהשליח צבור מתחיל לפני שכולם סיימו את העמידה, כי מעיקר הדין אין חובה להמתין לכל הקהל, ובדרך כלל ממתנים לחכם הקהל, אבל החכם מקיים בעצמו "תפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון"...

3 באמצע קריאת שמע וברכותיה מפסיקים לענות חמשה אמונים של הקדיש, וכן עונים קדושה פסוקים קדוש וברוך. ובפסוקי דמרה עונים גם פסוק ימלוך, וכן אפשר לענות גם האמונים של התקבל ויהא שלמא, מה שאין כן בתפלת העמידה אינו עונה כלל.

4 כל זה בתנאי שהשליח צבור בן תורה ובקי בהלכה, ומכוין להוציא ידי חובה את השומעים. לא חייב שיהיה אברך אלא שבקי בהלכה, לפעמים יש בעל הבית שקובע עתים לתורה ובקי בהלכה לא פחות מאברך. אבל אם יש שליח צבור שלא בקי בהלכה ולא מכוין להוציא את השומעים, חבל על הזמן שימתין לשמוע אותו, אלא ימשיך להתפלל.

למסירת שמות לתיקון הנפטרים לכולל בית מרן התקשרו: *5290

שענה קדושה – הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, נחשב לו שענה קדושה, אבל לענין "מחשבה רעה" – שיחשב לו להפסק בתפלה – אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה.

הלכה למעשה בדין שומע כעונה בספירת העומר

ח. ומעתה, לענין מי ששמע ספירת העומר משליח צבור וכיון לצאת ידי חובה, והשליח צבור כיון להוציא אותו, כי אף על פי שלדעת האגודה השליח צבור לא יכול להוציא אחרים ידי חובה, והמגן אברהם נסתפק בזה, אבל מאחר שיתכן ששומע כעונה תורת דיבור עליו ומועיל לו מה ששמע משליח צבור, לכן אנחנו אומרים ספק ברכות להקל, ולא יוכל לחזור ולספור את העומר בברכה. אבל טוב שיחזור לספור בלי ברכה, כי אם ההלכה כדעת האגודה שלא יצא ידי חובה, אם כן הפסיד את הספירה ולא יוכל להמשיך לספור בברכה, כי תמימות בעיניו. ואם לא חזר וסמך על מה ששמע מהשליח צבור, אף על פי כן למחרת ימשיך לספור בברכה, גם אם לא ספר בבוקר, כי סוף סוף יש לו ספק ספיקא, שמא כדעת התוספות (מנחות סו. סד"ה זכר) שכל יום מצווה בפני עצמה, ואם תאמר כדעת בה"ג דתמימות בעיניו, שמא שומע כעונה תורת דיבור עליו ומה ששמע מהשליח צבור יצא בזה ידי חובה.

מי סופר ראשון

ט. יש נוהגים שהשליח צבור מברך אשר קדשנו במצוותיו וצונונו על ספירת העומר, ואחר כך כל הצבור סופרים יחד, יש חלק מקהילות תימן שנוהגים כך, פעם נזדמן לי להתפלל במנין כזה, ולאחר הברכה של השליח צבור, כולם צעקו יחד את הספירה. הראשון לציון רבי יעקב שאול אלישר בשו"ת ישא איש (חאו"ח סימן ה) – שהיה ראשון לציון כאן בירושלים לפני למעלה ממאה שנה – העיד שפעם היו נוהגים בירושלים, שהצבור סופרים תחילה ואחר כך השליח צבור, אבל ראו שהרבה באים לידי טעות, כי לא יודעים את המספר המדוייק של אותו יום, לכן הנהיגו שהשליח צבור סופר תחילה בקול רם, וכולם שומעים את המספר הנכון וסופרים אחריו.

פתח בארבעה וסיים בחמשה

י. לפי המנהג שלנו שהשליח צבור סופר תחילה, וכולם שומעים ממנו את המספר הנכון וסופרים אחריו, פוטרים בזה גם את הבעיה של "פתח בארבעה וסיים בחמשה", כלומר שטעה והתחיל על דעת מספר אחד וסיים במספר הנכון, שיש בזה ספק אם יצא, וכמו שמצאנו כיוצא בזה בגמרא מסכת ברכות (יב.) פתח בשיכרא וסיים בחמרא, לקח כוס שכר שברכתו שהכל והתחיל לברך על דעת לומר "שהכל", ומשום מה התבלבל ואמר "הגפן", או להיפך, שרצה לומר "הגפן", אבל לבסוף אמר "שהכל", האם העיקר הוא הפתיחה או החתימה? וספק זה לא נפשט בגמרא. ופסקו הר"ף (הובא בתוס' ד"ה לא לאתויי) הרמב"ם (פ"ח מהלכות ברכות ה"א) והרא"ש (פ"ק דברכות סימן יד) – שלשת עמודי הוראה – שבדיעבד יצא ידי חובה, כי ספק דרבנן להקל, ואינו יכול לחזור ולברך, שהרי ספק ברכות להקל. וכן פסק מרן בשלחן ערוך (סימן רט סעיף א, ב). והוא הדין אם ביום החמישי לעומר התחיל לברך על ספירת העומר על דעת שהיום ארבעה ימים לעומר, וסיים את הברכה על דעת חמשה ימים לעומר, אחר כך ספר כדון, אבל השאלה אם יצא ידי חובת הברכה, דעת ראבי"ה (אבי העזרי"ה ט"ה תקכו) שצריך לחזור על הברכה, כי לדעתו ספירת העומר בזמן הזה דאורייתא, וספק בגמרא שהסתיים בתיקו בדאורייתא הולכים לחומרא, ולכן חוזר גם על הברכה. וכתב על זה מרן הבית יוסף (סימן תפט): ולפי מה שכתבתי לעיל בשם הר"ן (פסחים כח ע"א מדפי הר"ף) שרוב המפרשים מסכימים דספירת העומר עכשיו אינה אלא מדרבנן בעלמא, היא ספיקא במידי דרבנן ולקולא, ואינו חוזר ומברך. וכאשר השליח צבור סופר תחילה, נמנעים מהשאלה הזו, כי כולם שומעים מה המספר היום, ומברכים וסופרים כהוגן.

שתורת דיבור עליו, דהיינו שנחשב לו כמו שאמר בעצמו, ולכן הרי זה הפסק. ואילו דעת רש"י שתורת שמיעה עליו, דהיינו שאפשר לצאת ידי חובת קידוש והבדלה וקדיש וקדושה באמירה או בשמיעה, ומכיון שמפסיק בעמידה רק לשמוע ולא לומר, לא נחשב לו הפסק. ואפשר לומר שבזה גופא נסתפק המגן אברהם, אם תורת שמיעה עליו ולכן לא יוצאים ידי חובת ספירת העומר מדין שומע כעונה, כי צריך שכל אחד יספור לעצמו, או שתורת דיבור עליו, ואם כן השומע משליח צבור נחשב לו כמו שספר בעצמו.

עונה אמן הרי זה כמברך

ז. כתב הרמב"ם (פ"ע מהלכות ברכות ה"א): כל השומע ברכה מן הברכות מתחלתה ועד סופה ונתכוין לצאת בה ידי חובתו יצא ואף על פי שלא ענה אמן, וכל העונה אמן אחר המברך הרי זה כמברך. עד כאן לשונו. והכסף משנה שם עמד על דברי הרמב"ם, מה שונה זה שענה אמן שהרי זה כמברך, והלא גם אם לא ענה אמן יצא ידי חובה. ולפי המהלך שאמרנו מובן, שאם לא ענה אמן יצא ידי חובה מתורת שמיעה, אבל כשענה אמן הרי זה כמברך, ויצא ידי חובה מתורת דיבור, כמו שאמר בעצמו. כי עניינת אמן היא הסכמה בפיו לדברי המברך, וכמו שנאמר – להבדיל – בפרשת סוטה "ואמרה האשה אמן אמן", ברגע שאמרה אמן נחשב לה כמו שהיא קראה את כל פרשת סוטה.

דעת מרן תורת דיבור עליו

ה. מדברי מרן השלחן ערוך בכמה מקומות משמע שסובר ששומע כעונה תורת דיבור עליו, בהלכות מגילה (סימן תרצ סעיף ג) פסק מרן: קראה על פה לא יצא. כי נאמר במחייט עמלק "זכור", "אל תשכח", לא תשכח בלב, וזכירה בפה, ואין יוצא ידי חובה בקריאת המגילה משליח צבור, אלא ודאי נחשב לשומע שקרא בעצמו מתוך מגילה כשרה, כי תורת דיבור עליו. וכן בקריאת עשרת בני המן שצריך לקרוא אותם בנשימה אחת, וכמו שאמרו במסכת מגילה (טז:), אין צורך שכל אחד מהקהל יקרא בנשימה אחת, וגם אם יעצרו את הנשימה שלהם כשהשליח צבור קורא זה לא יועיל, כי צריך לקרוא בנשימה אחת, אלא מה שהשליח צבור קורא בנשימה אחת זה מועיל לכל השומעים מדין שומע כעונה, כי השומע כעונה תורת דיבור עליו, וכל דיני הקריאה של הקורא מתייחסים גם לשומע כמו שקרא בעצמו. וכן בדין הקידוש, שנאמר זכור את יום השבת לקדשו, ואמרו בתורת כהנים (ריש פרשת בחקותי): "זכור את יום השבת", זכור בפה, או אינו אלא בלב? כשהוא אומר "שמור את יום השבת לקדשו", הרי שמירת הלב אמור, כמו "ואביו שמר את הדבר", הא מה אני מקיים זכור? בפה. ומעשים בכל יום שבעל הבית אומר את הקידוש, וכל בני הבית שומעים ויוצאים ידי חובה כמו שאמרו בעצמם בפה.

להפסק צריך מציאות של הפסק

ו. אם נאמר שדעת מרן ששומע כעונה תורת דיבור עליו, אם כן לכאורה זה סותר מה שפסק בהלכות תפלה שהמתפלל עמידה ישתוק וכיון למה שאומר שליח צבור ויהא כעונה, ומדוע לא חשש להפסק? אבל האמת היא שאפשר לומר שמרן סבר תורת דיבור עליו, ואף על פי כן לא נחשב הפסק, כי בדיני הפסק צריך "מציאות" של דיבור כדי שיחשב הפסק, ולא דין ב"דין" של דיבור, ומכיון שבמציאות לא דיבר לא נחשב לו הפסק.

מחשב טובה ומחשבה רעה

ז. אפשר להוסיף עוד תוספת נופך, על פי מה שאמרו חז"ל (קידושין מ.) מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, ולכן השומע באמצע העמידה את הקדושה מהשליח צבור, לענין "מחשבה טובה" – שיחשב לו

השוו את הברכה למצוה

יא. פעם דיברתי באיזה שיעור בהלכות אלו, והזכרתי את הענין הזה של פתח בזה וחתם בזה, לאחר השיעור ניגש אלי אשכנזי אחד עם פראק ואמר לי בבטחון: אני מתפלל על כבודו, מאי נפקא מינה אם ספירת העומר דאורייתא או דרבנן, הרי מדברים על הברכה, ולכולי עלמא הברכה היא מדרבנן? הסתכלתי עליו... ואמרת לי: ראתי בית יוסף? כן, קראתי בית יוסף! אבל בבית יוסף רמוזה התשובה לקושיא זו, אלא שהוא התבייש לומר שלא קרא בית יוסף, סימן תפט הוא סימן קצר ואיך לא סיים את הסימן... שם הביא בשם ראב"ה, שאם ספירת העומר דאורייתא, הרי זה כמי שמסופק אם קרא קריאת שמע, שחוזר גם על ברכת אמת ויציב, ודבריו רומזים למה שכתב הרשב"א (ברכות כא. ד"ה מאי), שאף על פי שהברכות דרבנן, מכל מקום תיקנו לקרוא קריאת שמע עם ברכותיה, והברכה נגררת אחר המצוה דאורייתא.

אם אפשר לברך אחרי ששומעים את השי"ן

יב. כאשר השליח צבור סופר תחילה ואחריו כל הצבור, לכאורה יש בעיה אחרת, מי שמעורר על הבעיה הזו הוא הגאון רבינו זלמן מלאדי (בשלחן ערוך שלו סימן תפט סעיף יב) – האדמו"ר הראשון של חב"ד בדורו של הגאון מוילנא – שטען, שאם שמע ספירת העומר משליח צבור, אף על פי שנפסק להלכה בשלחן ערוך (סימן ס סעיף ד) שמצוות צריכות כוונה, והצבור לא כיוונו לצאת ידי חובה בשמיעתם, אבל יש לנו לחוש למאן דאמר מצוות אין צריכות כוונה, ולדעת הסוברים שמצוות אין צריכות כוונה אם כן כבר יצאו כולם במה ששמעו את השליח צבור סופר את העומר, ואיך יוכלו לחזור ולברך אחריו. ובפרט למאן דאמר שמצוות דרבנן אין צריכות כוונה, כך דעת הרדב"ז (סי' ד) – היה לפניי כחמש מאות ושלשים שנה אב בית הדין של מרו הבית יוסף – והמגן אברהם (סי' ס סק"ג), שמצוות דרבנן אין צריכות כוונה לכולי עלמא, וכן פסק בספר אור לציון (ח"ב פרק מה אות ד), שמצוות דרבנן אין צריכות כוונה, ואם לא כיוונו יצא. והרי אנחנו פוסקים שספירת העומר דרבנן, ובדאי שיש לנו לחוש למאן דאמר מצוות אין צריכות כוונה. לכן הגר"א אומר שיכוין בפירוש שאינו יוצא בשמיעתו, ומכיון שיש לו כוונה נגדית, לכולי עלמא לא יצא ידי חובה, ויוכל לספור בברכה.

מצוות דרבנן אם צריכות כוונה

יג. ראשית, בשלחן ערוך משמע שגם מצוות דרבנן צריכות כוונה, שהרי מרן בהלכות ברכות (סימן ריג סעיף ג) כתב: שאין המשמיע מוציא ידי חובה את השומע ברכה, אלא אם כן נתכוין לצאת בה ידי חובתו, והמברך נתכוין גם כן להוציאו ידי חובתו. ושם מדובר על ברכות הנהנין, וכבר כתב מרן השלחן ערוך (סימן רט) שכל הברכות – כולל ברכות התורה וברכת מעין שלש – הן מדרבנן, מלבד ברכת המזון שהיא של תורה. ומוכח שגם בברכות דרבנן צריך כוונת שומע ומשמיע, מפני שמצוות צריכות כוונה. ואמנם היה מקום לחלק ולומר שכוננת שומע ומשמיע היא דין בפני עצמו, ולא מדין מצוות צריכות כוונה, אבל באמת כוונת שומע כעונה היא מדין מצוות צריכות כוונה, וכמבואר במסכת ראש השנה (כט:). אמר ליה רבי זירא לשמעיה, איכווין ותקע לי, שמע מינה מצוות צריכות כוונה. משמע שגם כוונת שומע ומשמיע היא מדין מצוות צריכות כוונה. והדברים מפורשים במה שכתב מרן הבית יוסף על דברי הטור (סי' ריט) בענין ברכת הגומל, שאם יש אחד שמברך, וכיון השומע לצאת יצא ידי חובה, יצא. וכתב מרן בבית יוסף: מה שכתב רבינו "אם כיון לצאת", זה למ"ד מצוות צריכות כוונה. ומבואר שגם במצוות דרבנן מצוות צריכות כוונה.

ראיה מקריאת המגילה

יד. יש עוד ראיה בדעת מרן שמצוות דרבנן צריכות כוונה, ממה שכתב מרן בהלכות פורים (שלחן ערוך סימן תרצ סעיף יד): הקורא את המגילה

צריך שיכוין להוציא השומע, וצריך שיכוין השומע לצאת. ואמנם היה מקום לומר שקריאת המגילה היא מדברי קבלה ודינה כדברי תורה, אבל מדברי התוספות (מגילה יט: ד"ה ורבי יהודה) לא משמע כן, כי כתבו שמה שהקטן לא מוציא את הגדול בקריאת המגילה, אף על פי שמגילה מדרבנן, והקטן חייב גם הוא במצוות מדרבנן, מפני שקטן הוא תרי דרבנן כיון שגם בשאר מצוות חייב רק מדרבנן, ותרי דרבנן לא מוציא חד דרבנן. וכן כתבו הרשב"א והרשב"א ועוד. ולא תירצו מפני שהמגילה היא דברי קבלה כדברי תורה, מוכח שהבינו בפשיטות שמגילה דינה כמצוה דרבנן, ואף על פי כן צריך כוונה.

ראיית הפרי חדש

טו. הפרי חדש (סימן תפט סעיף ד) מוכיח שדעת מרן שמצוות דרבנן אין צריכות כוונה, ממה שכתב מרן השלחן ערוך (שם) לגבי מי ששאל אותו חבירו בבין השמשות כמה היום לספירת העומר, יאמר לו "אתמול היה כך", כי אם יאמר לו "היום כך" לא יוכל לחזור ולמנות בברכה. והלא מרן (בסי' ס ס"ד) פסק שמצוות צריכות כוונה, וזה לא התכוין לספור, ומדוע לא יוכל לחזור ולספור בברכה? ומזה מדייק הפרי חדש שמרן השלחן ערוך סובר כהרדב"ז שמצוות דרבנן אין צריכות כוונה, אבל זה דוחק גדול, שהרי הוכחנו מדעת מרן שאף מצוות דרבנן צריכות כוונה.

מרן חשש לחולקים

טז. את הקושיא של הפרי חדש הנ"ל, ניתן ליישב בדרכים אחרות, הרבה אחרונות עומדים על קושיא זו, שהרי לא כיון למצות ספירת העומר, ותירצו המגן אברהם (סי' תפט ס"ק ח) והגר"א (סי' תפט סעיף ד) שמרן חשש למאן דאמר מצוות אין צריכות כוונה, כדי שלא יברך ברכה לבטלה לפי דעתו שכבר יצא במה שהשיב לו.

ראיה מסעודה שלישית

יז. מצאנו כיצא בזה בהלכות סעודות שבת, מרן השלחן ערוך (סי' רצא סעיף ה), פוסק שכל סעודות שבת צריך לקיים דוקא בפת, גם סעודה שלישית, ולא כהסוברים שיוצא ידי חובה בפירות ומגדנות. ואילו בהלכות ברכת המזון כתב מרן (סי' קפח סעיף ו, ח), שאם לא אמר רצה והחליצנו בסעודה ראשונה ושניה חוזר כיון שחובה לאכול פת, אבל בסעודה שלישית אינו צריך לחזור, כיון שלא חייב לאכול פת. והקשה הב"ח, הרי מרן פוסק שחובה לאכול פת בסעודה שלישית? ותירץ הברכי יוסף (סי' קפח סק"ב) שאף על פי שמרן פסק שצריך לאכול פת, אבל לענין ברכה מרן חשש לדעת הסוברים שאין חובה לאכול פת, משום שספק ברכות להקל.

דעת הט"ז

יח. הטורי זהב (סי' תפט ס"ק ז) מתרץ את הקושיא על מרן, מדוע אם יאמר לחבירו היום כך, לא יוכל לספור בברכה, הרי מצוות צריכות כוונה, וכתב שמרן דיבר רק לכתחילה שלא יענה לו "היום כך", לחוש לדעה שמצוות אין צריכות כוונה, אבל אם ענה לו, יוכל לספור בברכה, כי ההלכה שמצוות צריכות כוונה. אבל רבי יונה נבון (בשו"ת נחפה בכסף ח"א סי' ח) העיר עליו, שתירוצו זה דחוק מאוד, שהרי מרן כתב "שם יאמר לו היום כך, אינו יכול לחזור ולמנות בברכה", ומשמע שגם בדיעבד לא יוכל לספור בברכה. ולכן התירוץ הנכון הוא שמרן חשש לדעה החולקת.

ראיה מברכת הגומל

יט. יש קושיא⁵ חזקה בענין זה, שהרי מרן השלחן ערוך בהלכות ברכת

⁵ מכל קושיא אנחנו מרוויחים עוד הלכה, זה טוב, וגם רואים על ידי זה את המתירי קות של התורה, איך שיש קושיאות ותירוצים יפים.

הגומל (סימן ריט סעיף ה): אם ב'רך אחד הגומל לעצמו, ונתכוין להוציא את חברו, ושמוע חברו וכיון לצאת, יצא⁶. ומשמע שאם לא כיון לא

6 מי שמברך ברכת הגומל בבית הכנסת, טוב שיכוין להוציא גם את הקטנים, כי יש מחלוקת הפוסקים אם קטן מברך ברכת הגומל. ואמנם המשנה במגילה (כג). אומרת בפירוש שקטן עולה למנין שבעה, אבל השאלה אם הוא מברך הגומל. כי נוסח הברכה הגומל "לחייבים" טובות, וקטן לא נענש על העבירות שבידו, ולכן לא שייך לומר עליו "לחייבים", וגם לא שייך שישימי תיבות אלו. וכך דעת מהר"ם מינץ (סימן ד) שקטן אינו מברך הגומל, והובא להלכה במגן אברהם (ר"ס ריט), ובפרי מגדים (בא"א שם), ובבאר היטב, ובמשנה ברורה (סק"ג). ולכן בילקוט יוסף הלכות ברכות (סימן ריט סעיף ג) - שיצא לאור לפני כ-25 שנה - כתבנו שקטן לא יברך הגומל. והגם שהבאנו שם מה שכתבו היעב"ץ במור וקציעה (סימן ריט) והחיד"א ברברי יוסף (סק"א) שקטן יכול לברך, ושכן המנהג. אבל פחדנו מסב"ל, וגם האמת שמעולם לא ראינו שקטן מברך הגומל, ולכן נראה שהמנהג היום שלא לברך. אבל אחרי כמה שנים יצא ספר חזון עובדיה על ברכות, ושם (עמ' שמש) פסק שקטן מברך הגומל, והסתמך על מה כתבו היעב"ץ והחיד"א, וכן כתבו הזכור לאברהם (ח"א ד"ו ע"א), ורבי יצחק אבולעפיא בספר פני יצחק (מערכת הגומל אות סט), ספר יפה מאוד. ואף על פי שיש חולקים, מאחר שמרן החיד"א מעיד שכן המנהג, במקום מנהג לא אומרים סב"ל. אנחנו מבטלים דעתנו מפני דעת מרן זצ"ל גדול הדורות, ולכן כל אחד שיש לו את המהדורה הישנה של ילקוט יוסף שכתוב שם לא לברך, יעשה "כוכבית", ויצוין שמרן חזר, והלכה למעשה קטן מברך הגומל.

7 גם אם כל אחד צריך לברך הגומל על דבר אחר, כגון שאחד היה חולה, לא צריך שיהיה חולה שלשה ימים כמו שכתב הבן איש חי (פרשת עקב אות ו), אלא די שעלה למיטה ונפל למשכבו, כגון שהיה לו חום גבוה, וירד, מברך, ומאחר שכן המיר נהג, אין לחוש בזה לסב"ל. והשני נסע שעה וחמוש מחוץ לעיר, כגון שנסע מירד שלים לבני ברק וחזר באותו יום, הלך וחזר מצטרף לשעה וחמוש ומברך הגומל. וכן אם יש עוד אחד שחייב ברכת הגומל כסיבה אחרת, שהיה בכלל ויצא לחפשי, כנראה לקח שוחד... הרב אליהו בקשי דורון שליט"א (בשו"ת בנין אב ח"א סימן ו) דן בבתי סוהר של ימינו שיש להם תנאים טובים כמו בית מלון, לא ממש, אבל לא כמו שהיה פעם, האם צריכים לברך הגומל. כי בתי סוהר של זמננו, או גם היום בחו"ל הוא היה בספק סכנה, מה שאין כן בזמננו בארץ, ולכן מיעצים לו שישע שבעים ושתיים דקות מחוץ לעיר, ואז בודאי שצריך לברך ברכת הגומל, וכיון גם על מה שהשתחרר מבית האסורים.

עם הלכתי לכלא, לתת שיעור, לא בשבילי... ודיבר אתי שם אחד, אמרתי לו:

כשיש כוונה נגדית לכל הדעות לא יצא

כ. מה שהעיר הגר"ז, איך הצבור מברכים אחרי השליח צבור, אין בזה הערה, כי דעת רוב הפוסקים כדעת רבינו שמואל (הובא בתלמודי רבינו יונה ברכות ו ע"א מדפי הרי"ף) שאם כיון כוונה נגדית לא יצא ידי חובה לכולי עלמא, וכאן הוא יודע שעומד לברך אחרי השליח צבור, והרי זה נחשב כמו שכיון לא לצאת ידי חובה בספירת השליח צבור. ואמנם הרא"ה - רבינו אהרן הלוי - חולק וסובר שאפילו אם כיון בפירוש לא לצאת יוצא ידי חובה למאן דאמר מצוות אין צריכות כוונה, אבל כבר כתב מרן הבית יוסף (ס"ס תקפט) שאין צריכים לחוש לסברא זו, כי זו סברא יחידאה. אבל טוב שכל אחד יאמר בתחילת ימי הספירה שהוא מכוין בפירוש לא לצאת ידי חובה בברכת ובספירת השליח צבור.

תשמע לעצתי, תשב ותלמד ותחבר ספר, שמע לעצתי, וכשיצא בא וביקש הס' כמה על הספר...

חדש!! קו הלכה 24 שעות לקוראי עלון "בית מרן" תושבי חו"ל 073-7685352

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרש"צ שליט"א
מביהכנסת היודים כל מוצש"ק בשעה 21:00 בקו הליכות "בית מרן" *5293 שלוחה 2
השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

דינה בת קשבר
שלא תצטרך ניתוח

אילן בנימין בן דינה
לחזרה בתשובה שלימה ורפואה שלימה

יצחק בן דינה
לכל הישועות

לכל המענין להתברך מפי קודשו של מורינו ורבינו הראש"צ שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמת יקירכם חייגו: *5290

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"צ שליט"א גם בתדרים החדשים של 'באן מורשת' fm 100.7, 92.5 fm, 90.8 fm, ובקול חי 93.00fm, 92.8fm

באן מגדלים גדולי דוד



מאת התלמיד החביב: דוד מושיב ל"ת ת"ת "נור דוד" מרכז הארץ
כתוב בספר 'השבוע' "אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם" וכי
רש"י מביא בפרשה אמור ואמרת להזייר גדולים על קטנים שהגדולים תפקים להזייר ולחנך את הקטנים. מביא
בספר "וידבר יוסף" שהמילה "להזייר" פירושה מלשון זוהר וכן בעיני השני ואת אומרת שהגדול שבא לחנך את
הקטן זה יהיה בבחינת של חן וזוהר ויראה לו פנים יפות ומוהירות וכך יהיה דביו נשמעים. ועל זה אמרו חז"ל דברי
חכמים בנחת נשמעים והמילה נחת זה מלשון חן שאם הם נאמרים בחן הם גם יהיו נשמעים.

ילד יקר! התקשר גם אתה לקו הליכות "בית מרן" *5293 שלוחה 7 והקלט חידוש על פרשת השבוע עד יום א' בערב.

בא הקלט שצמח לאט וצברה כחילה!

העלון להצלחתם של: גוליבת נטלי לבריאות ופרנסה, גיא, יעקב, ליאת וליאורה בני אורה לבריאות ופרנסה, דב בן רותי לבריאות ופרנסה, דוד בן אלישבע לבריאות ופרנסה, דוד בן לאה לבריאות ופרנסה, דוד בן שושנה לבריאות ופרנסה, דניאל בן הלן לבריאות ופרנסה.



וכן בלימוד התורה, כל אדם צריך ללמוד בעצמו, אך לא יוכל לזכות לתורה אם חבירו ילמד בשבילו.

ואפילו מי שתומך בלומדי תורה ששכרו גדול מאד ויש לו חלק בתורה, צריך גם ללמוד בעצמו, כי מה שתומך בתורה יש לו בזה דין מסייע, אבל זה לא כמו שלומד בעצמו, שהתורה נקראת סם חיים, כמו שנאמר (משלי ד כב) "כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו מרפא", אדם שלומד תורה התורה נכנסת לגופו ולנשמתו ומחיה אותו, אבל מי שתומך באחרים ואינו לומד בעצמו כלל, דומה לאדם שצריך לשנות תרופה ואינו רוצה לשנות אותה בעצמו ושוכר אדם אחר שיטתה במקומו, בודאי שלא יתרפא. לכן צריך גם ללמוד בעצמו כפי יכולתו, ואז התורה תהיה לו סם חיים.

לכן גם כל אדם צריך להכין את עצמו לקבלת התורה, לקבל בעצמו את התורה בחשק ובחביבות. ומי שמכין את עצמו ומראה את החביבות של התורה יזכה להרגיש את המתקנות של דברי התורה, כמו שנאמר עליהם (תהלים יט א) "הנחמדים מזהב ומזב ומזב רב ומתוקים מדבש ונופת צופים".

ומדוע המשיל את התורה לזהב ודבש? כי לכל אחד מהם יש מעלה אחרת. הזהב הוא לא מוגבל - האדם יכול לאסוף ממנו רב, "אוהב כסף לא ישבע כסף" (קהלת ה ט), אבל אין לו טעם. לעומת זה הדבש יש בו טעם מתוק, אבל הוא מוגבל - אי אפשר לאכול ממנו יותר מדי, כמו שנאמר (משלי כה טז) "דבש מצאת אכל דיך פן תשבענו והקאתו", וכן נאמר (שם פסוק כז) "אכול דבש הרבות לא טוב".

לכן אמר דוד המלך ע"ה שהתורה נמשלה לזהב ודבש, שיש לה את שתי המעלות, גם את התכונה של הדבש שהיא מתוקה ועריבה ללומדיה, וגם את התכונה של הזהב, שאפשר ללמוד תורה בלי הגבלה, ואדרבא, אדם שטועם את טעמה של תורה מקבל חשק ורוצו ללמוד עוד ועוד, לעסוק בתורה ביתר שאת יותר עוז, וככל שילמד יותר כך תגבר בו המתקנות של התורה.

"ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו" (כא א).

כיון שכבר נאמר "אמור אל הכהנים" מדוע נאמר שוב "ואמרת אליהם"? ופירש רש"י: להזהיר גדולים על הקטנים. כלומר, שהגדולים צריכים לשמור גם על הקטנים שלא יטמאו.

וכן בשאר המצוות יש להזהיר גדולים על הקטנים, לגדולים יש אחריות על הקטנים תינוקות של בית רבן, לחנכם לתורה ולמצוות, להאריך עליהם את התורה והמצוות, שיקיימו אותם בחשק וברצון וירוצו לדבר מצוה.

ויש מפרשים כי "להזהיר" הוא לשון אור וזוהר, כמו "המשכילים זיהירו כזוהר הרקיע" (דניאל ג יב), שתמיד הגדולים צריכים להאיר ולהזהיר למי שקטן מהם, להאיר להם באור של תורה וקדושה.

עוד פירש רבי אלימלך מליז'ענסק בספרו נועם אלימלך: להזהיר גדולים על הקטנים, כלומר, להזהיר את הגדולים והצדיקים על עוונות קטנים שאדם דש בעקביו. כי אפילו לאדם גדול וצדיק, כל חטא קטן עושה פגם בנשמתו, כמו בגד לבן שניכר עליו כל לכלוך, כך גם הנשמה - כל חטא ניכר עליה, ולכן צריך להזהיר מכל חטא, אפילו אם נראה לנו שהוא דבר קל.

"וספרתם לכם ממוחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהייתה" (כג טו).

בספר החינוך (מצוה שו) ביאר מה שורש המצוה של ספירת העומר: כיון שכל המהות של ישראל היא התורה, ובשביל זה נגאלו כמצרים, כל התכלית של הגאולה היתה כדי שיקבלו את התורה בהר סיני, כמו שנאמר (שמות ג יב) "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה". לכן נצטוו למנות את הימים מיום יציאת מצרים עד קבלת התורה, להראות את התשוקה שלנו לתורה, שאנו מצפים בכליון עינים ליום הנספף הוא יום קבלת התורה, כי המנין מראה את החביבות והחשק להגיע אל המטרה.

וזהו שאמר הכתוב "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה", ולכאורה היה צריך לומר "תעבדו", ומדוע אמר "תעבדון"? ופירש בשבולי הלקט (ס' הל) כי כשתבשרו ישראל שיצאו ממצרים נאמר להם כבר שהם עתידים לקבל את התורה לסוף חמשים יום, וזהו "תעבדון", הנו"ן של תעבדון יתירה, לרמוז כי לקץ חמשים יום יקבלו את התורה. וישראל מרוב חיבה היו מונים את הימים בכל יום ויום מרוב חיבתם וציפיתם לקבל את התורה, ולפיכך נקבעה ספירה זו לזכרון.

ובזה יבואר מדוע אמרה התורה "וספרתם לכם", ודרשו חז"ל (מנחות סה): שתהא ספירה לכל אחד ואחד - שכל אחד חייב לספור (רש"י). ונחלקו האחרונים אם אפשר לצאת ידי חובה מחבירו בספירת העומר, ולדעת הלבוש (סי' תפט ס"א) אי אפשר לצאת ידי חובה מאחרים, ואע"פ בקידוש והבדלה אחד מקדש ומוציא את כולם ידי חובתם מדין שומע כעונה, בספירת העומר כל אחד צריך לספור לעצמו, כיון שצריך ספירה לכל אחד ואחד.

ויש לבאר מדוע באמת אי אפשר לצאת ידי חובה מאחרים כמו בקידוש והבדלה? אלא, כיון שכל הספירה היא הכנה לקבלת התורה, כל אדם מישראל חייב לעשות את ההכנה בעצמו כדי שיזכה לקבל את התורה, לכן כל אחד צריך לספור בעצמו.

החיוזק היומי

מאת הרב יגאל כהן שליט"א

כשכתוב "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון" לא כתוב בתנאי שיש לך תואר ראשון או שני, או שאתה יודע לעבוד חכם, אין שום תנאים. פותח את ידך, למי? למי ש"עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעיתו...". בורא עולם אומר תסתכל אליי ואני איהיה איתך

ניתן לשמוע חיוזק יומי
מפי הרב יגאל כהן שליט"א
5293 *שלוחה 8 - 13



הגאון הגדול רבי יחזקאל סגל הלוי לנדאו זצוק"ל
יום פטירתו: י"ז באייר ה'תקנ"ג



לאורם נלך הדליקו נר

בעל "הנודע ביהודה"

בשבוע הבא יחול יום פטירתו של רבי יחזקאל סגל הלוי לנדאו זצוק"ל (בעל "הנודע ביהודה")

רבינו נולד ב"ח בחשון ה'תע"ד (1713 למנינם) בעיר אפטא שבפולין לאביו רבי יהודה סגל לנדאו זצוק"ל ולמרת אימו חיה ע"ה שהייתה בתו של אב"ד בעיר דובנא, והיו מיוחסים עד לרש"י הקדוש.

כבר בילדותו למד ופלפל בתורה עם אביו, וכן למד תורה אצל רבי יצחק אייזיק סגל זצוק"ל.

בגיל שלוש עשרה עבר ללמוד תורה בבית המדרש הנודע בברודי שבו למדו חכמים עומים וגדולים.

בגיל שמונה עשרה נשא לאישה את מרת ליבא - ביתו של הגביר ר' יעקב מדובנא (לא קשור למגיד מדובנא) ועבר לגור לזמן קצר אצלו בביתו בדובנא.

לאחר זמן קצר חזר רבינו לעיר ברודי ובהיותו בגיל עשרים התמנה רבינו לשמש כאב"ד ושם שימש כמה שנים, באחד מארבעת בתי הדין שפעלו בעיר ברודי, והופנו אליו שאלות חמורות בענייני עגונות.

רבינו התפרסם כפוסק בעל שיעור קומה גדול מאוד, כ"כ רבינו הרבה בתעניות וסיגופים מר"ח אלול ועד יו"כ, היה צם מערב שבת לערב שבת, ובתשעת הימים היה אוכל רק לחם יבש.

בשנת ה'תקט"ו עבר רבינו לעיר פראג ושם שימש ברבנות. בהיותו ברבנות בעיר פראג התקין רבנו כמה תקנות, הוא תיקן שאדם לא יוכל לפרסם ספר הלכתי לפני גיל ארבעים, כ"כ התקין תקנות נגד חיי מותרות שנועדו להיזמנות לגויים, והיה אומר: "מה לנו להיזמנות לגויים? להם נאה לשמוח כי הם יושבים שלווים ושאננים בארצם ומולדתם, אבל אנו עם עני הנתון בגלות ולשמחה זו מה עושה?"

כ"כ ייסד רבינו ישיבה בעיר פראג והיה מוסר בה בכל יום ארבעה שיעורים, שניים בגמ' ושניים בשו"ע.

רבינו נודע בפסיקותיו ההלכתיות ולא היסס להביע את דעתו גם אם הם היו נראות מקלות מדעת רבנים אחרים.

בשנת ה' תקל"ב (1772 למנינם) פרצה שריפה גדולה ששרפה את ביתו של רבינו ובו נשרפו כל כתביו.

לאחר מכן פרסם רבינו את חידושו בספר "ציון לנפש חיה" (הצ"ח) על שם אמו מרת חיה ע"ה וספרי פסקיו בהלכה הנודעים "נודע ביהודה" על שם אביו רבי יהודה לנדאו זצוק"ל.

בתאריך י"ז באייר ה'תקנ"ג הלך רבינו לעולמו ונטמן בבית העלמין בעיר פראג, והוא בן 79 שנים בפטירתו.

העלון להצלחתם של: הילה בת פולט בריאות ופרנסה, זהבה בת אלה בריאות ופרנסה, חיים בן סטה בריאות ופרנסה,

אבשלום בן שירח בריאות ופרנסה ברווח ונחת מהילדים, מירב בת שרה בריאות ופרנסה ברווח זרע בר קימא אילה חנה בת נחמה בריאות ופרנסה ברכה והצלחה.



שאלה: המוסר שיעור תורה לרבים ולא התפלל תפלת מנחה רואה שאם ימשיך בשיעורו יעבור זמן תפילה, האם צריך להפסיק באמצע כדי להתפלל או לא?

תשובה: איתא בירושלמי במס' ברכות "העוסק בצרכי ציבור כאילו עוסק בדברי תורה", ולמד הרמב"ם בהל' ק"ש פר' ב' הל' ה' מדברי הירושלמי שהעוסק בצרכי רבים לא צריך להפסיק לק"ש אלא יגמור עסקיה ויקרא אם נשאר עת לקרות וכן פסק מרן השו"ע באו"ח סי' ע' סעי' ד'.

וכתב הרב מנוח שכל האמור זה דוקא בדורות ראשונים שהיו עוסקים עם הציבור לשם שמים וכו', וכתב בסוף דבריו דהשתא נמי אפי' היו עוסקים עם הציבור להצלת מזון, ואין מי שישתדל בדבריהם אלא הוא שאינו פוסק, שהעוסק במצוה פטור מן המצוה ע"כ, ועיין בכף החיים שהאר"ך הסביר את דבריו, ס"ק יא ע"י"ש, ונראה לומר בנדון דידן שאם היה באמצע שיעור תורה לרבים ועדיין לא התפלל אפי' שיעור זמן תפילה (מנחה) יכול להמשיך בשיעורו לרבים שהרי אם התירו לעוסק בצורכי רבים של מזון להפסיק ק"ש שהיא מדאורייתא כ"ש שיהיה מותר לעוסק בלימוד תורה דרבים שיפסיק מצוה תפילה שהיא מדרבנן, שהעוסק במצוה פטור מן המצוה. וכמו שמוסר על מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל שמסר שיעור תורה בישיבת הפקדתי שומרים בשנת תשמ"ו סמוך לשקיעת החמה ועדיין לא התפלל מנחה, ושאל את הציבור אם התפללו כבר וענו לו כן, והמשיך בשיעור עד אחרי צאת הכוכבים כדי לא לבטל את הרמב"ם (כן העיד הר"ה"ג אליהו קצביאן ראש ישיבה אור מאיר ותמור).

להלכה: אינו צריך להפסיק באמצע שיעורו לרבים, אלא ימשיך ואע"פ שיעור זמן תפילה, שהעוסק בצורכי רבים פטור מתפילה אלא שבתפילה ערבית יעשה

תשלומין לתפילת מנחה בתנאי נדבה.
שאלה: אדם שישן על מיטתו וחושש שעד שיקום ממיטתו יעבור זמן ק"ש, האם יכול לקרוא ק"ש כשהוא שוכב במיטתו?

תשובה: איתא בברכות י' תנן בית שמאי אומרים בערב כל אדם יטו ויקראו, ובבבא עימדו שנאמר "ובשכבך ובקומך", ובית הלל אומרים כל אדם קורין כדרך שנאמר "ובלכתך בדרך", א"כ למה נאמר "בשכבך ובקומך", בשעה שבני אדם שוכבין, ובשעה שדרך בני אדם עומדין, ופירש רש"י כדרך או בקימה או בשכיבה או בשיבה או מהלך ע"כ, והגמ"ר בדף יג' אמר רב יוסף פרקין לא יקרא ק"ש, ונחלקו רש"י והרמב"ם בפירוש המילה פרקין שלדעת רש"י שכל האיטור של ק"ש פרקין ששוכב על גבו ופניו למעלה, והרמב"ם בפ"ב מהל' ק"ש הל' ב' מפרש שהאיטור הוא בין פניו למעלה ובין פניו למטה נקרא פרקין. ופסק מרן השו"ע באו"ח סי' ס"ג כדברי הרמב"ם וז"ל "וקורא אותה מהלך או עומד או שוכב או רוכב על גבי בהמה או יושב, אבל לא פרקין דהיינו שפניו טוחות בקרקע או מושלך על גבו ופניו למעלה, אבל קורא והוא שוכב על צדו" עכ"ל.

ובנדון דידן נראה לומר שהיה מותר לו לקרוא ק"ש בשכיבה ודווקא ששוכב על צדו כדברי הפוסקים.

אבל לפני שיקרא ק"ש יקנה ידיו בשמיכה או בכל דבר אחר כדי שידיו לא יהיו מלוכלכות כדברי הגמ' בברכות יח. וכפסק מרן השו"ע סימן ד'.

להלכה: השוכב במיטתו וחושש פן יעבור זמן ק"ש יכול לקרוא ק"ש במיטתו ובלבד שיקפיד לשכב על צדו, ולפניו כן יקנה את ידיו במידי דמנקה.

אליבא דהילכתא



שאלה: האם מותר לומר לגוי בשבת להדליק את המזגן?

תשובה: הנה ידוע שאסור לומר לגוי לעשות בשבת כל מיני מלאכות, ואפילו דברים שלא אסורים מהתורה אלא מדרבנן גם כן אסור, אמנם יש מקומות שהתירו חכמים לומר לגוי לעשות איסורי תורה כגון לצורך חולה שאין בו סכנה ונפל למשכב, או קניית בית בארץ ישראל, ויש מקומות שלא התירו לומר לגוי רק איסורי דרבנן, כגון שיש שם מקצת חולי או לצורך מצוה או צורך רבים ואף במקום צורך גדול, כמבואר בשו"ע (סימן ש"ו סעיף ה') וזה לשונו דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לגוי לעשותו בשבת, והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה, ואף שהביא שם מרן סברת התוספות בגיטין (ח). לאסור בזה, הא קיימא לן לדינה דסתם ויש הלכה כסתם, ולפי זה גם לענין ימים הקרים שיש צער לישב בקור מותר לומר לגוי לעשות מלאכות דרבנן אף שלא בימות הקור הגדולים כמבואר שם. ומזה יש ללמוד לענין ימות החמה כשיש צער מיהומם שמוותר לומר לגוי לעשות מלאכות דרבנן לצורך ישראל, וידוע שהדלקה של המזגן בשבת בימים החמים שיש צער בכך ולכן מותר.

שאלה: האם מותר לרסק איגלו קפוא בשבת או שיש בזה חשש לאיסור?

תשובה: במסכת שבת(נ"א). כתבו התוספות שצריך להיזהר בימות החורף שלא ליטול ידיים בשבת במים שיש בהם ברד, וגם אם נטל יזהר שלא ידחק, וכן כתב רבי ירוחם והרא"ש והטעם לכך כתב רש"י משום מוליד המים שדומה למלאכה, ועוד טעם כתב הר"ן שלא יבא לסחיטת פירות שעומדים למשקים, וכתב השו"ע

(סימן ש"ב סעיף ט') שאין לרסק שלג וברד בידיים מאותם טעמים שאמרנו ועיין בחזון עובדיה שבת ב' (עמוד קנ"ה) שכתב שם שמוותר לשבור ארטיק להתיכות דקות תוך כדי אכילתו, מפני שאינו מתכוון להוציא מימיו, ואף על פי שוודאי יזובו המים מכל מקום לא אכפת לא בזה והוא מדרבנן, שכן נוח לו יותר שלא יזובו מימיו אלא לאכל אותו קפוא, מכאן נלמד שאסור לרסק איגלו בשבת שהרי כל כוננתו שיוזבו מימיו, אלא שמוותר לרסק תוך כדי אכילה.

שאלה: אישה שהדליקה נר שבת האם יכולה להתפלל מנחה לאחר ההדלקה?
תשובה: המשנה ברורה בסימן רס"ג (ס"ק מ"ג) כתב שאישה תתפלל מנחה ולאחר מכן תדליק נרות שבת, ואם הדליקה לא התפלל מנחה, והנה בספרו של מרן רבנו עובדיה יוסף לווי"ת חן (סימן ו') כתב שאין דבריו מוכרחים ושגם לאחר הדלקה יכולה להתפלל מנחה ואינו דומה דין זה למי שענה ברכו של תפילת ערבית של שבת והוא לפני שהתפלל מנחה שאין לו להתפלל מנחה עוד מפני שקיבל שבת והטעם לכך מפני שקיבל שבת בציבור ואותה אישה קיבלה שבת ביחידות ולכן מותר לה להתפלל מנחה.

חדש בקו ההלכה
ניתן לשמוע מגוון הרצאות בנושאים שונים מפי
הרב אברהם דניאל שליט"א
*5293 *שלושה 4-2<

פינת בריאות
להארות או השרות ניתן לשלוח למייל:
betmaran1234@gmail.com

- **כושר גופני כן.** לפני השינה - לא. מאמץ גופני נמרץ לפני השינה יכול לגרום לצרבת, מומלץ לבצעו בשעות מוקדמות יותר. לעומת זאת, פעילות מתונה אחרי ארוחת ערב, כגון הליכה, מאפשר לאוכל להתעכל ומסייע במניעת צרבת בלילות.
- **ויסות כמוויות.** העדיפו מנות קטנות יותר של אוכל לעתים תכופות, ולא ארוחות גדולות. חשוב ללמוד להאזין לגוף, להיות תחושת שובע ולהפסיק לאכול.
- **פחות אלכוהול.** אלכוהול הוא אחד מהגורמים לצרבת.
- **משקל תקין.** עודף משקל גורם ללחץ על השסתום בחלק העליון של הקיבה. הורדה במשקל מפחיתה את הלחץ ומביאה להקלה בצרבת.
- **הפסקת עישון.** לא יעזור, עישון סיגריות מחליש את הסוגר בין הוושט לקיבה. סוגר חלש = צרבת.
- **תה עם נענע,** אבל לא לפני השינה. הנענע מרגיעה, עד כדי כך מרגיעה שהיא מרפה את הסוגר בקצה הקיבה.
- **זיהוי טריגרים.** מזונות שונים משפיעים על אנשים שונים באופנים שונים. הרך היעילה ביותר לזהות מה גורם לך לצרבת, לאילו מזונות השפעה שלילית עליך, הוא על ידי ניהול יומן אכילה. תנסו למלא יומן מחלוק

צרבת

- מיה צרבת?**
צרבת היא גירוי של הושט בשל עליה של חומצות מהקיבה. הגירוי מתבטא בתחושת צריבה בחלק העליון של הבטן. בתחנית הושט קיים סוגר טבעתי שנתפתח על מנת לאפשר את מעבר המזון וההשתייה אל תוך הקיבה ולאחר מכן נסגר שוב. במצבים בהם הוסגר נפתח לעיתים קרובות מידי, או שאינו נסגר מספיק חזק, חומצות הקיבה יכולות לעלות אל תוך הושט ולגרום לתחושה הצריבה.
- **טיפים להקלה על צרבת**
- **תישנו בשיפוע.** למיצי הקיבה נטייה לעלות בלילה, כאשר שוכבים. כרית מתחת לראש או שינה בחצי שכיבה על גבי כריות תמיכה, יסייעו בהקלה על הצרבת.
- **העדפת שמאל.** שינה על צד שמאל מסייעת להקל על הצרבת
- **איכלו מוקדם יותר.** קיבה מלאה לוחצת על הסוגר, תנסו לאכול שעתיים-שלוש לפני השינה, והימנעו מנגוש לקראת השינה.
- **סוג האוכל משפיע.** שוקולד, פירות הדר, בצל, משקאות מזוגים, קפה, אוכל מטוגן ואוכל חריף הם חלק מהטריגרים הידועים לצרבת



ביום הילולת התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי אגודת "בית מרן" תקיים את הסגולה הידועה ה"י רוטל



לזרע קודש, לרפואה שלימה, לפרנסה טובה ולכל הישועות
בתרומה של יין, שתיה מתוקה ומים

אתה שותף להרות את צמאונם של אלפי עולי מירון
לקברו של הרשב"י זיע"א ע"י אגודת "בית מרן"

ביום הילולת ל"ג בעומר ביום המישי י"ה באייר
התקשר עכשיו והעבר שמות לתפילה על ציון הרשב"י הקדוש,
ואברכי כולל "בית מרן" יעיתירו בתחנונים ובתפילה עבור כל שם ושם
ובעז"ה הישועה קרובה



להעברת שמות הייגו: 5290*



**לחיות
עם האמונה**

הרה"צ רבי יעקב ישראל לוגאסי שליט"א
רב מוסדות "בית מרן"
ומתבר סודות הספרים "נר לנרתיך תנוד..."

הרב אברהם ברזילאי שליט"א
י"ד מרכז "אתרים בחיפה"

**חינוך
הילדים**



ואמרתם כה לח"י (רוטל...)

שאלני אדם: "כאשר המניעות מוקצרות את היבול בעבודת ה', מפריעות ללמוד תורה ולכוון בתפילה, מפריעות להתגבר על היצר, האם גם זה לתועלת? האם יש כוונה מכוונת מהקב"ה הטוב המיטיב או שגם כאן בא היצר הרע ומונע אותי מעבודת ה' בגלל כל מיני טרדות?!"

התשובה היא: אין ספק שיש יצר הרע לחלל שבת, לדבר לשון הרע, לכעוס וכדומה, ובכל אופן כוונת הקב"ה ביצר הרע היא שהאדם יתגבר ויתעלה. לעומת זאת, כאשר אנחנו רואים מניעות בעבודת ה' - ייסורים למיניהם, וגם ייסורי נפש שמטרידים את האדם מלימוד התורה ומשמחה בעבודת ה' - כאן ההסתכלות צריכה להיות: הקב"ה רוצה שאעבוד אותו כך!

אין לחשוב שכעת אני נתון בידי היצר הרע, כמו אדם היודע בשעה שהוא מחלל שבת שהוא נתון בידי יצרו. כאשר אתה עטוף בכלבולים ובמחשבות טורדניות, שבתך נתון בידי היצר הרע כעובר עבירה, אלא אתה במצב שהקב"ה חפץ בו ורוצה שתעבדו כך.

מנין הראיה לכך? דוד המלך היה נרדף במשך 28 שנה - "מוזר הייתי לאחי ונוכרי לבני אמי". האם כל סבלו מרדיפותיהם של שאול ואבשלום היה כמצבו של אדם המחלל שבת? בוודאי שלא! זה היה המצב שהקב"ה רצה בו את דוד, שיעבדו דווקא כך. אין ספק שבנתונים כאלה קשה לעבוד את ה' ביישוב הדעת, אבל רק הקב"ה יודע כמה יצמח האדם יותר, ומה יביאו לשלימותו.

רבי שמעון בר יוחאי ברח מהרומאים ונכנס למערה. האם יש ישוב הדעת ללמוד במערה?! דווקא כך הוא צמח וזכה ללמוד את סודות התורה!

אנו זקוקים לקחת מאבותינו וחכמינו מסרים אקטואליים לימינו, שיש בהם טרדות רבות בעבודת ה', והתוצאות מאכזבות ורחוקות לגמרי משיאופיותינו. כמה אנחנו צריכים ללמוד מהם להירגע, לא להילחם חזיתית כנגד המניעות, אלא לקחתן לעבודת ה'. לא לכעוס על המציאות הקשה, שאנחנו מוכרחים לעבוד את ה' עם מניעות והפרעות בגוף ובנפש. לא צריך להילחם עם זה, אלא אדרבה, לעבוד כך את ה'! עלינו לדעת שה' מונח במניעות, הוא שיוצר אותן, והוא שמתחנן ואומר לנו: "עם המניעות הללו אני רוצה אתכם, אפילו ששיאופיותכם לא באות למימוש, כך אני רוצה אתכם למרות התוצאות הדלות. דווקא בגלל שעבודתכם באה מתוך מניעות וטרדות רבות, יקרה לי עבודת ה' כואת, שמביאה לשברון לב והכנעה! באופן כזה אפשר תמיד להיות בשמחה בכל עיכוב שהוא, אפילו כאשר העיכוב הוא בעבודת ה'."

השעה היתה כבר קרוב לפנות בוקר. יענק'ל ושלושת ילדיו ירדו מן האוטובוס הדחוס לעייפה שחזר זה עתה מההילולא קדישא דמירון, לאחר שבילו את הלילה בציונו הקדוש של הרשב"י. בלט חמקו איש איש למיטתו להשלמת שעות השינה. לקראת הצהריים התעוררו והתיישבו סביב השולחן לארוחת צהריים חגיגית שערכה אם המשפחה הצדיקה. "נו, איך היה?" שאלה אמה כשהבנות לצידה מביטות וזיק של קנאה בעיניהן. "איי... תענוג!" אמר אבא. "אי אפשר לתאר מה הלך שם. המוני בני אדם נדחקים זה בזה בצפיפות לא רגילה, כולם עולים בסמטה הצרה המובילה לציון הקדוש. בכל כמה מטרים ישנן עמדות של גופי הרפואה וההצלה השונים. בכל פינה עומדים אנשים טובים ומחלקים ח"י רוטל בדמות שקיות שוקו ופחיות שתיה - אווירה שלא מהעולם הזה" - סיים אבא את דבריו בעיניים בורקות. "אמא, איזה כיף היה" - אמר מושיש בן השתיים עשרה - "אנשים חילקו לנו לחמניות עם חביבה וירקות, בדיוק מה שאני הכי אוהב..." "נכון" - הגיב אחיו דוד בן הארבע עשרה - "ראינו גם את האולפנים השקופים של הרדיו, היה כיף..." "אבא התרווח בכסאו מלא בסיפוק, בירך 'בורא מיני מזונות' וטעם מהאורז המשובח שהכינה הרבנית. אמא, שהביטה כל הזמן הזה בבעלה ושלושת בניה, שאלה: "נו... ואיך היתה התפילה על הציון הקדוש?" אבא התבלבל לשנייה ולאחר רגע קצר של מבוכה ענה: "אה... אה... האמת היה שם דוחס עצום.. אה... שכחת, כלומר לא הספקתי להתפלל.. אה... האמת לא היה לנו כ"כ זמן לזה.. לא ממש התפללנו, את יודעת עם כל הצפיפות והדוחק, פשוט לא יצא לנו להתפלל באמת..." אמא היתה בהלם. "מה אני אעשה, היה דוחק אך אל דאגה, כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק..." ניסה יענק'ל לנחם את רעייתו היקרה...

יענק'ל הוא רק משל. משל לפספוס חינוכי אדיר שיכול להיגרם מהיצמדות לטפל ושכחת העיקר. **לדוגמה:** אבא משדל את בנו לבוא עמו ללימוד 'אבות ובנים'. הוא משתמש בפיתוי פרסים והגרלות המתקיימות שם עד שהבן משתכנע לבסוף. בסיום הלימוד הם חוזרים הביתה ואבא - מתוך רצון טוב - אומר "וואו כל הכבוד לילד שלנו הוא כבר אסף כ"כ הרבה קלפים, אין לי ספק שהוא יהיה הזוכה בפרס הגדול, אופניים חשמליים בשווי 2000 ש"ח". אבא כזה כבר השכיח מהילד מזמן מה הייתה מטרת הלימוד. התגובה הנכונה צריכה לבוא בסגנון של "אה... אשרי שזכיתי לבן כמון! למדנו שעה ארוכה בשקידה ונפלאה, תודה לך בן יקר, עשית לי נחת אמיתית!" כך היה הילד מתמקד בעיקר - בהנאה הרוחנית של המצווה ואף היה מפתח חשק ללימוד בעתיד.

העלון להצלחתם של: ברטה בת איידה בריאות ופרנסה ונחת מהילדים, אדית אסתר בת צביה ויהודה ישראל בן שרה בריאות ופרנסה טובה, יוסף חיים בן צהלה רינה לחזרה בתשובה שלימה, יוסף חיים שלום בן רחל לחזרה בתשובה שלימה, סיוון בת שרה לחזרה בתשובה שלימה

מֵאֵן בְּעֵי חַיִּים?

יצא לאור במהדורה חדשה הספר
"חפץ חיים" למרנא החפץ חיים זיע"א
 עם הביאור הנפלא "ארחות חיים"
 במהדורה מחדשת ומפארת



הושלמה
 הסדרה
 העולמית



ספרי חיים

במהדורה החדשה כ-820 עמודים של אלפי ביאורים הערות ופסקי הלכות, שאלות ותשובות אקטואליות ומעשיות מגדולי הדור שליט"א כותרות על כל דברי ה'באר מים חיים' קונטרס השו"ת מהגר"ח קניבסקי שליט"א עימוד מפואר וניקוד מלא של כל חלקי הספר

הספר שיביא לך אורך ימים ויוסיף לך שנות חיים ושלווה!

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות | להזמנה לכמויות בלבד - למוסדות וחי"ם טל' 052-7616308

העלון להצלחתם של: שלום בן שלמה אהובה לחזרה בתשובה שלימה וחיזוק ברוחניות וזיווג הגון, משה בן סיגלית לחזרה בתשובה שלימה ויצא מן השידוך שיש לו כעת יעקב ישראל בן אריס לחזרה בתשובה שלמה, מיישאל בן אסתר לחזרה בתשובה שלימה בריאות שמחה פרנסה, דניאל יוסף בן מיטרה לחזרה בתשובה, הצלחה וכל הישועות